

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **J. K.,** proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 30. 5. 2017, č. j. 42 Ad 17/2017 - 17,

takto:

I. Žádost žalobkyně o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se zamítá.**

II. Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 30. 5. 2017, č. j. 42 Ad 17/2017 - 17, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 10. 3. 2017, č. j. X, přiznala žalobkyni ode dne 16. 3. 2017 starobní důchod namísto důchodu invalidního pro invaliditu druhého stupně ve výši 5 162 Kč měsíčně.

[2] Žalovaná rozhodnutím ze dne 20. 4. 2017, č. j. X, zamítla námitky žalobkyně a potvrdila shora vymezené rozhodnutí.

II.

[3] Rozhodnutí žalované o námitkách napadla žalobkyně žalobou u Krajského soudu v Praze. Současně požádala o ustanovení právního zástupce.

[4] Krajský soud usnesením ze dne 30. 5. 2017, čj. 42 Ad 17/2017, žalobkyni zástupce neustanovil a současně ji vyzval, aby uvedla, jakého výroku soudního rozhodnutí se žalobou domáhá.

[5] Při zkoumání podmínek pro ustanovení právního zástupce dle § 36 odst. 3 s. ř. s. krajský soud shledal, že žaloba nemůže být zjevně úspěšná. V posuzované věci bylo rozhodnuto pouze o přeměně invalidního důchodu na důchod starobní podle § 61a zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Přeměnou se rozumí zánik nároku na invalidní důchod a současný vznik nároku na starobní důchod. Tento starobní důchod ovšem nemá povahu starobního důchodu ve smyslu § 28 zákona o důchodovém pojištění, nýbrž se jedná o zvláštní, nekonkurující nárok – byť se stejným názvem. Případný souběh těchto dvou starobních důchodů je řešen v § 61a odst. 4 zákona o důchodovém pojištění tak, že na přeměněný starobní důchod se hledí jako na důchod invalidní. Nárok na přeměněný starobní důchod vznikl žalobkyni automaticky dosažením 65 let, po zániku nároku na invalidní důchod. Délka doby pojištění žalobkyně nemá na výši starobního důchodu vliv. K době pojištění lze přihlížet toliko při výpočtu starobního důchodu podle § 28 zákona o důchodovém pojištění. Namítané nezapočtení doby pojištění proto nezpůsobuje nezákonnost napadeného rozhodnutí.

III.

[6] Usnesení krajského soudu napadla žalobkyně (stěžovatelka) kasační stížností, v níž uvedla, že žádá o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti.

IV.

[7] Předmětem kasačního přezkumu je usnesení krajského soudu, kterým byl zamítnut návrh žalobkyně na ustanovení zástupce. Nejvyšší správní soud v takovém případě netrvá na povinném
zastoupení advokátem v řízení o kasační stížnosti. Trvání na povinném právním zastoupení by vzhledem ke specifické povaze napadeného usnesení vedlo k popření cíle, který stěžovatelka podáním žádosti sledovala, a k popření vlastního smyslu řízení o kasační stížnosti a znamenalo by jen další řetězení téhož problému (srov. rozsudky zdejšího soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, a ze dne 13. 9. 2007, čj. 9 As 43/2007 – 77, všechna rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Nadto nelze odhlédnout ani od toho, že předmětem řízení o této kasační stížnosti je v podstatě jediná otázka. K ochraně práv stěžovatelky proto není advokáta v tomto řízení nezbytně třeba (srov. § 35 odst. 8 s. ř. s.) Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud neustanovil stěžovatelce právního zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[8] Nejvyšší správní soud následně posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[9] Kasační stížnost je důvodná.

[10] Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. platí, že navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s., účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.

[11] Z uvedených ustanovení vyplývá, že aby mohl krajský soud rozhodnout o tom, zda jsou u stěžovatelky splněny předpoklady pro ustanovení advokáta, musel se nejprve zabývat tím, zda se v jejím případě nejedná o návrh, který nemůže být zjevně úspěšný. Institut zjevně neúspěšného návrhu brání tomu, aby stát vynakládal finanční prostředky na řízení, která nemohou být již na první pohled úspěšná, a to nezávisle na tom, zda je žalobce právně zastoupen či nikoliv.

[12] Nejvyšší správní soud v rozsudcích ze dne 19. 12. 2007, čj. 7 Afs 102/2007-72, nebo ze dne 24. 3. 2006, č. j. 4 Ads 19/2005 – 105, 909/2006 Sb. NSS, vyložil, že vlastnost „zjevně neúspěšného návrhu“ je třeba vykládat jako vlastnost návrhu seznatelnou „na první pohled“, jehož neúspěšnost je bez jakýchkoliv pochybností a dokazování zcela jednoznačná, nesporná a okamžitě zjistitelná již při podání žaloby a není závislá na předběžném či meritorním posouzení povahy návrhu či jakémkoliv dokazování. Nejvyšší správní soud dále v rozsudku ze dne 29. 6. 2011, č. j. 1 As 51/2011 - 135, konstatoval, že žalobu je třeba považovat za zjevně neúspěšný návrh i v případě, kdy z ustálené judikatury vyplývá nemožnost samostatného soudního přezkumu určitého úkonu správního orgánu.

[13] Jak vyplývá ze shora rekapitulovaného odůvodnění unesení, krajský soud v něm *de facto* věcně přezkoumal podstatu rozhodnutí žalované o námitkách. Zjevnou neúspěšnost žaloby ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. ale nelze zaměňovat s nedůvodností námitek, která má za následek zamítnutí žaloby dle § 78 odst. 7 s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto nemůže přisvědčit závěru krajského soudu o zjevné neúspěšnosti žaloby stěžovatelky, zjistitelné na „první pohled“, jak vyplývá z citované judikatury.

[14] Jelikož se v posuzované věci nejedná o žalobu, která představuje zjevně neúspěšný návrh ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s., Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil podle § 110 odst. 1 s. ř. s. a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V tomto dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu a opětovně posoudí, zda stěžovatelka splňuje všechny zákonem vymezené podmínky pro osvobození od soudních poplatků. Na základě tohoto posouzení pak krajský soud zhodnotí, zda stěžovatelku od soudních poplatků osvobodí či nikoliv. Nejvyšší správní soud přitom nikterak nepředjímá, zda je žádost stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků a žaloba samotná důvodná či nikoliv.

[15] Nejvyšší správní soud pro úplnost doplňuje, že v případě řízení před krajským soudem neplatí povinnost právního zastoupení, jako je tomu v případě řízení o kasační stížnosti. Další z podmínek pro ustanovení právního zástupce pro řízení o žalobě je dle § 35 odst. 8 s. ř. s. zkoumání toho, zda je to nezbytné k ochraně práv žalobce. Zákonodárce

tedy vyhradil možnost ustanovení právního zástupce jen pro případy vskutku závažné jak z hlediska svého dopadu na účastníka, tak i z hlediska právní náročnosti věci. Jinými slovy řečeno, zástupce není třeba ani v případě, kdy je konkrétní žaloba jasná a projednatelná i bez odborného přispění advokáta. Krajský soud proto ve svém novém rozhodnutí posoudí i to, zda lze uvedenou podmínku považovat v případě stěžovatelky za splněnou.

[16] Dle § 110 odst. 3 s. ř. s. rozhodne v novém rozhodnutí krajský soud též o nákladech kasačního řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. srpna 2017

Mgr. David Hipšr
předseda senátu